

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ Η΄ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ ΛΟΓΩ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΝ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ.

Το παρόν έγγραφο έχει ως στόχο την συστηματική παρουσίαση κατευθυντήριων γραμμών για τον καθορισμό των δημοσιονομικών διορθώσεων που θα πρέπει να εφαρμόζονται στις παρατυπίες που διαπιστώνονται κατά την εφαρμογή της Κοινοτικής νομοθεσίας σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία ή το Ταμείο Συνοχής στη διάρκεια των προγραμματικών περιόδων 2000-2006 και 2007-2013.

Στις περιπτώσεις όπου κατά την διάρκεια ελέγχων οι υπηρεσίες της Επιτροπής διαπιστώνουν τέτοιου είδους παρατυπίες θα πρέπει και να καθορίζουν τα ποσά των αντίστοιχων δημοσιονομικών διορθώσεων. Εάν κατόπιν πρότασης διόρθωσης που διατυπώνεται από την Επιτροπή, το Κράτος Μέλος δεν συμφωνεί να πραγματοποιήσει το ίδιο τη διόρθωση σύμφωνα με το άρθρο 39, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 ή το άρθρο 98 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006, η διόρθωση εφαρμόζεται με απόφαση της Επιτροπής βάσει του άρθρου 39, παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 ή του άρθρου 99 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές αποσκοπούν να βοηθήσουν τις υπηρεσίες της Επιτροπής στο να διατηρούν μια κοινή προσέγγιση για την αντιμετώπιση περιπτώσεων παρατυπιών.

Οι ελεγκτικές αρχές των Κρατών Μελών μπορούν επίσης να εντοπίζουν παρατυπίες του ίδιου τύπου κατά την διάρκεια των ελέγχων τους. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται να προβαίνουν στις απαραίτητες διορθώσεις σύμφωνα με το άρθρο 39, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 ή το άρθρο 98 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

Συστήνεται στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να εφαρμόζουν τα ίδια κριτήρια και τα ίδια ποσοστά κατά τη διόρθωση των παρατυπιών που εντοπίζουν οι υπηρεσίες τους στους ελέγχους που προβλέπονται στα άρθρα 4 και 10 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 438/2001 και στα άρθρα 60 στοιχείο β) και 62 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006, καθώς και σε άλλους ελέγχους εκτός εάν εφαρμόζουν ακόμα αυστηρότερα κριτήρια.

Οι περιπτώσεις που περιγράφονται στο συνημμένο πίνακα, θεωρούνται οι πλέον συχνά διαπιστούμενες περιπτώσεις. Περιπτώσεις παρατυπιών που δεν εμφανίζονται στον εν λόγω πίνακα θα πρέπει να αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τις ίδιες αρχές. Τα ποσά και τα ποσοστά που καθορίζονται, λαμβάνουν υπόψη τόσο την σχετική Κοινοτική νομοθεσία όσο και τις κοινοτικές οδηγίες αναφορικά με τις δημοσιονομικές διορθώσεις και πιο συγκεκριμένα: Κοινοτικές οδηγίες που σχετίζονται με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων όπως:

Οδηγία 92/50/ΕΟΚ – Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών,

Οδηγία 93/36/ΕΟΚ – Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών,

Οδηγία 93/37/ΕΟΚ – Δημόσιες συμβάσεις έργων,

Οδηγία 93/38/ΕΟΚ – Δημόσιες συμβάσεις στους τομείς της ύδρευσης, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών,

Οδηγία 98/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου από τις 16 Φεβρουαρίου 2006 για την τροποποίηση της οδηγίας 93/38/ΕΟΚ που αφορά τις διαδικασίες προμηθειών που θα πρέπει να ακολουθούν εταιρίες που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ύδρευσης, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών,

Οδηγία 97/52/ΕΚ από τις 13 Οκτωβρίου που τροποποιεί τις οδηγίες 92/50/ΕΟΚ, 93/36/ΕΟΚ και 93/37/ΕΟΚ,

Οδηγία 92/13/ΕΟΚ - διαδικασίες προσφυγής - νομικής αποκατάστασης φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ύδρευσης, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών όσον αφορά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων ,

Οδηγία 89/665/ΕΟΚ - διαδικασίες προσφυγής - επανεξέτασης της σύναψης κρατικών συμβάσεων και δημοσίων έργων,

Οδηγία 2004/17/ΕΟΚ – Δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται στους τομείς της ύδρευσης, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών,

Οδηγία 2004/18/ΕΟΚ – Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών,

Οδηγία 2005/51/ΕΚ για την τροποποίηση του παραρτήματος XX της οδηγίας 2004/17/ΕΚ και του παραρτήματος VIII της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί δημοσίων συμβάσεων,

Οδηγία 2001/78/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Σεπτεμβρίου 2001, για την χρήση τυποποιημένων εντύπων στη δημοσίευση των προκηρύξεων δημοσίων συμβάσεων,

Και ακόμη,

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1564/2005 της Επιτροπής, για την κατάρτιση τυποποιημένων εντύπων δημοσίευσης προκηρύξεων στο πλαίσιο των διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων σύμφωνα με τις οδηγίες 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ.

Απόφαση 2005/15/ΕΚ σχετικά με τους λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 30 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων από φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ύδρευσης, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (07.01.2005), τους κανόνες και τις αρχές που διατυπώνονται στη Συνθήκη, κυρίως όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων (άρθρο 28 της Συνθήκης του ΕΚ), το δικαίωμα της σύστασης εταιρίας (άρθρο 43), της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (άρθρο 49), της μη διάκρισης, της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας, της αναλογικότητας και της αμοιβαίας αναγνώρισης.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα Ταμεία θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τις διατάξεις της Συνθήκης και των νομικών πράξεων που θεσπίζονται δυνάμει αυτής, καθώς και με τις Κοινοτικές πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων όσων αφορούν την σύναψη δημοσίων συμβάσεων. Παρόμοιες διατάξεις

για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 προβλέπονται στο άρθρο 9, παράγραφοι 2 και 5, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, που αφορά την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων:

Παρατυπία¹ συνιστά κάθε παραβίαση διάταξης του Κοινοτικού δικαίου που προκύπτει από πράξη ή την παράλειψη αυτής από κάποιον οικονομικό φορέα, με πραγματικό ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα να ζημιώνεται ο γενικός προϋπολογισμός των Κοινοτήτων ή προϋπολογισμοί που διαχειρίζονται από τις Κοινοότητες και τεκμηριώνεται είτε με τη μείωση ή ματαίωση εσόδων που προέρχονται από ιδίους πόρους που εισπράττονται απευθείας για λογαριασμό της Κοινοότητας, ή με την πραγματοποίηση αδικαιολόγητης δαπάνης.

Όσον αφορά τα διαρθρωτικά ταμεία, το άρθρο 39 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/99, προβλέπει ότι "Το Κράτος Μέλος θα πρέπει να πραγματοποιεί τις δημοσιονομικές διορθώσεις που απαιτούνται σε σχέση με τις επί μέρους ή τις συστηματικής φύσεως παρατυπίες" που διαπιστώνονται. *Οι διορθώσεις συνίστανται σε ολική ή μερική ακύρωση της Κοινοτικής συμμετοχής*». Για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 οι ίδιες διατάξεις προβλέπονται στο άρθρο 98 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006. Σύμφωνα με το άρθρο 39, παράγραφοι 2 και 3, εάν ένα Κράτος Μέλος δεν πραγματοποιήσει τις απαιτούμενες δημοσιονομικές διορθώσεις, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να πραγματοποιήσει η ίδια τις δημοσιονομικές διορθώσεις που απαιτούνται καταργώντας συνολικά ή εν μέρει τη συμμετοχή των Ταμείων στη συγκεκριμένη δράση. Στον προσδιορισμό του ποσού της εκάστοτε δημοσιονομικής διόρθωσης, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, τη φύση της παρατυπίας ή της τροποποίησης, καθώς και την έκταση και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των ελλείψεων-αδυναμιών που διαπιστώθηκαν στα συστήματα διαχείρισης ή ελέγχου των Κρατών Μελών. Για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 οι ίδιες διατάξεις προβλέπονται στο άρθρο 99 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 448/2001,

«1. Το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης που πραγματοποιείται από την Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 39 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999, που αφορά επιμέρους ή συστηματικές παρατυπίες θα πρέπει να αποτιμάται, όπου αυτό είναι δυνατό και εφαρμόσιμο, βάσει των συγκεκριμένων φακέλων και να ισούται με το ποσό της δαπάνης που χρεώθηκε εσφαλμένα στα Ταμεία, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

2. Όταν δεν είναι δυνατό ή εφαρμόσιμο να υπολογιστεί επακριβώς το ποσό της παράτυπης δαπάνης ή όταν η εξ ολοκλήρου ακύρωση της εν λόγω παράτυπης δαπάνης θα ήταν δυσανάλογη και συνεπώς η Επιτροπή επιβάλλει δημοσιονομικές διορθώσεις κατά παρεκβολή ή κατ' αποκοπή, θα πρέπει να ενεργεί ως εξής:

α) σε περίπτωση παρεκβολής, θα πρέπει να χρησιμοποιεί ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα συναλλαγών με παρόμοια χαρακτηριστικά·

---

¹ Πρέπει να σημειωθεί ότι ένας ορισμός της παρατυπίας που προέκυψε από το άρθρο 1 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95, αλλά προσαρμόστηκε για λόγους νομικής σαφήνειας στον τομέα των διαρθρωτικών πολιτικών, εισήχθη με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2035/2005 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2005, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1681/94 για τις παρατυπίες και την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στα πλαίσια της χρηματοδότησης των διαρθρωτικών πολιτικών, καθώς και την οργάνωση ενός συστήματος πληροφόρησης στον τομέα αυτό.

β) σε περίπτωση αποκοπής, θα πρέπει να εκτιμά την βαρύτητα της παράβασης των κανόνων όπως επίσης την έκταση και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις της διαπιστωθείσας παρατυπίας.»

Πανομοιότυπες διατάξεις υιοθετήθηκαν για το Ταμείο Συνοχής αναφορικά με την προγραμματική περίοδο 2000-2006 (βλ. άρθρο Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1386/02) καθώς και με το άρθρο 99 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 για τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής για την προγραμματική περίοδο 2007-2013.

Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις αρχές, τα κριτήρια και τις ενδεικτικές κλίμακες προς εφαρμογή από τις υπηρεσίες της Επιτροπής για τον καθορισμό δημοσιονομικών διορθώσεων κατά τις διατάξεις των άρθρων 39 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 εκδόθηκαν με την απόφαση της Επιτροπής C/2001/476.

Οι ίδιες αρχές εκδόθηκαν για το Ταμείο Συνοχής με την απόφαση της Επιτροπής C/2002/2871.

Σύμφωνα με τις εν λόγω αρχές,

«Ο σκοπός των δημοσιονομικών διορθώσεων είναι η επαναφορά σε μια κατάσταση όπου το 100% των δαπανών που δηλώνεται για συγχρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία ακολουθεί την ισχύουσα με το θέμα αυτό εθνική και Κοινοτική νομοθεσία και κανονισμούς.»

«Εφόσον είναι δυνατό, το ποσόν της δημοσιονομικής διόρθωσης θα εκτιμάται με βάση τους κατά περίπτωση φακέλους και θα ισούται με το ποσόν της εσφαλμένα χρεωθείσας στο Ταμείο παράτυπης δαπάνης. Ωστόσο, δεν είναι πάντοτε δυνατές ή εφαρμόσιμες διορθώσεις ποσοτικοποιημένες κατά τρόπο εξειδικευμένο για κάθε επιμέρους ενέργεια ή θα ήταν δυσανάλογη η εξ ολοκλήρου ακύρωση της εν λόγω δαπάνης. Σε τέτοιες περιπτώσεις η Επιτροπή πρέπει να καθορίζει διορθώσεις κατά παρεκβολή ή κατ'αποκοπή.»

Επιπλέον, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές:

«Σε περιπτώσεις όπου η δημοσιονομική διορθωση δεν είναι ποσοτικοποιήσιμη επειδή εξαρτάται από πολύ μεγάλο αριθμό μεταβλητών ή οι επιπτώσεις της είναι διάσπαρτες, πρέπει να εφαρμόζονται κατ'αποκοπή συντελεστές.»

«Οι κατ'αποκοπή διορθώσεις καθορίζονται σύμφωνα με τη σοβαρότητα της διαπιστωθείσας παρατυπίας, καθώς και με τις οικονομικές επιπτώσεις της παρατυπίας.»

Τα ποσά και τα ποσοστά των δημοσιονομικών διορθώσεων που καθορίζονται στο συνημμένο πίνακα εφαρμόζονται στις επιμέρους περιπτώσεις παρατυπιών λόγω μη συμμόρφωσης στους κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων. Όταν διαπιστώνονται παρατυπίες συστηματικής ή επαναληπτικής φύσεως κατά την εφαρμογή των κανόνων περί δημοσίων συμβάσεων, μπορούν να εφαρμοστούν δημοσιονομικές διορθώσεις κατ'αποκοπή ή κατά παρεκβολή (κατά την έννοια του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 448/2001 ή του άρθρου 99 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006) στο σύνολο των ενεργειών και / ή προγραμμάτων που επηρεάζονται από τις παρατυπίες.

Τα ποσά και τα ποσοστά των δημοσιονομικών διορθώσεων που καθορίζονται στο συνημμένο πίνακα μπορούν να προσαυξάνονται στην περίπτωση κατά την οποία παρουσιάζονται στην Επιτροπή παράτυπες αιτήσεις πληρωμών και μετά την ημερομηνία κατά την οποία αυτή έχει γνωστοποιήσει ρητώς στο Κράτος Μέλος, με αιτιολογημένη γνώμη βάσει του άρθρου 226 της συνθήκης, κάποια παράβαση της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.

1. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΟΚΕΙΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Αριθ ·	Παρατυπία:		Συνιστώμενη διόρθωση (Σημείωση αριθ. 1)
1	Μη τήρηση διαδικασιών όσον αφορά τη δημοσιότητα	Η σύμβαση συνήφθη χωρίς να τηρηθούν οι διατάξεις των Κοινοτικών οδηγιών περί δημοσίων συμβάσεων όσον αφορά τη δημοσιότητα, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο σημείο 2 παρακάτω. Πρόκειται για κατάφωρη παράβαση μιας των προϋποθέσεων της Κοινοτικής συγχρηματοδότησης.	100% του ποσού της επίμαχης σύμβασης
2	Μη τήρηση διαδικασιών όσον αφορά τη δημοσιότητα	Η σύμβαση συνήφθη χωρίς να τηρηθούν οι Κοινοτικές οδηγίες περί δημοσίων συμβάσεων όσον αφορά τη δημοσιότητα, ωστόσο υπήρξε ένας βαθμός δημοσιότητας σχετικά με αυτήν, ο οποίος επέτρεψε σε οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι στο έδαφος άλλου κράτους μέλους να έχουν πρόσβαση στην εν λόγω σύμβαση.	25% του ποσού της επίμαχης σύμβασης
3	Συμβάσεις που ανατέθηκαν χωρίς διαγωνισμό, απουσία ανωτέρας βίας απορρέουσας από απρόοπτα περιστατικά ή απουσία απρόβλεπτων καταστάσεων αναφορικά με	Η κύρια σύμβαση συνήφθη σύμφωνα με τις Κοινοτικές οδηγίες περί δημοσίων συμβάσεων, ακολούθησαν ωστόσο μία ή περισσότερες συμπληρωματικές συμβάσεις (τυποποιημένες γραπτώς ή μη) οι οποίες συνάφθηκαν χωρίς να τηρηθούν οι διατάξεις των οδηγιών «δημοσίων συμβάσεων» και πίο συγκεκριμένα εκείνων που σχετίζονται με την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση λόγω ανωτέρας βίας απορρέουσας από απρόοπτα περιστατικά ή για συμπληρωματικές προμήθειες, έργα και υπηρεσίες.	100% του ποσού της επίμαχης σύμβασης Στις περιπτώσεις όπου το σύνολο των συμπληρωματικών συμβάσεων (τυποποιημένων γραπτώς ή μη) που συνάπτονται χωρίς να τηρηθούν οι διατάξεις των οδηγιών

	<p>συμπληρωματικά έργα ή προμήθειες.</p> <p>(Σημείωση αριθ. 2)</p>		<p>περί δημοσίων συμβάσεων , δεν υπερβαίνει τα χρηματικά όρια των οδηγιών, ούτε το 50% του ποσού της κύριας σύμβασης το ποσό της διόρθωσης μπορεί να μειωθεί σε 25%.</p>
4	<p>Συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που ξεπερνούν τα χρηματικά όρια που καθορίζονται από τις οδηγίες και πραγματοποιούνται σε απρόοπτες περιστάσεις.</p> <p>Σημείωση αριθ. 2</p>	<p>Η κύρια σύμβαση συνήφθη σύμφωνα με τις Κοινοτικές οδηγίες αλλά επακολούθησαν μία ή περισσότερες συμπληρωματικές συμβάσεις με υπέρβαση άνω του 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης.</p> <p>Οι συμπληρωματικές εργασίες καθ' αυτές δεν αποτελούν ξεχωριστό έργο κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο γ) της οδηγίας 93/37, ή του άρθρου 1 παράγραφος 2 στοιχεία α και β της οδηγίας 2004/18 ή ξεχωριστή υπηρεσία κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο α) της οδηγίας 92/50, ή του άρθρου 1 παράγραφος 2 στοιχεία α και δ της οδηγίας 2004/18.</p> <p>Στις περιπτώσεις που τα συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες υπερβαίνουν το χρηματικό όριο των οδηγιών και αποτελούν ξεχωριστό έργο ή υπηρεσία, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η συνολική αξία που προκύπτει από το σύνολο των συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών για την εφαρμογή των οδηγιών δημοσίων συμβάσεων ».</p> <p>Εφόσον τα συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες αποτελούν ξεχωριστό έργο ή υπηρεσία και υπερβαίνουν το χρηματικό όριο των οδηγιών, ισχύει το προαναφερθέν σημείο 1. Εφόσον τα συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες αποτελούν ξεχωριστό έργο ή υπηρεσία αλλά δεν υπερβαίνουν το χρηματικό όριο</p>	<p>100% του ποσού που υπερβαίνει το 50% της αρχικής σύμβασης</p>

		των οδηγιών, ισχύει το κατωτέρω σημείο 21.	
5	Απουσία αναφοράς του συνόλου των κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης της σύμβασης στα έγγραφα της προκήρυξης ή στην ίδια την προκήρυξη	Η σύμβαση συνήφθη σύμφωνα με τους κανόνες περί δημοσιότητας που προβλέπονται στις οδηγίες για τις συμβάσεις δημόσιων προμηθειών αλλά στα έγγραφα της προκήρυξης ή στην ίδια την προκήρυξη δεν αναφέρονται όλα τα κριτήρια επιλογής και / ή ανάθεσης, ή δεν περιγράφονται επαρκώς.	25% του ποσού της σύμβασης. Το ποσό αυτό μπορεί να μειωθεί στο 10% ή σε 5% ανάλογα με τη βαρύτητα της παρατυπίας
6	Εφαρμογή παράνομων κριτηρίων ανάθεσης σύμβασης.	Η σύμβαση συνήφθη κατόπιν εφαρμογής παράνομων κριτηρίων (για παράδειγμα: χρήση κάποιου κριτηρίου επιλογής για την ανάθεση της σύμβασης, μη τήρηση των κριτηρίων που ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή στην προκήρυξη ή στα έγγραφα της προκήρυξης ή εσφαλμένα και με διακρίσεις εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης της σύμβασης).	25% του ποσού της σύμβασης. Το ποσό αυτό μπορεί να μειωθεί στο 10% ή στο 5% ανάλογα με τη βαρύτητα της παρατυπίας
7	Παράνομα κριτήρια επιλογής ή ανάθεσης σύμβασης όπως αυτά καθορίζονται στην διαδικασία υποβολής προσφορών	Περιπτώσεις κατά τις οποίες ορισμένοι οικονομικοί φορείς έχουν αποθαρρυνθεί και δεν υποβάλουν προσφορά εξ αιτίας παράνομων κριτηρίων που καθορίζονται στην προκήρυξη ή στα έγγραφα της προκήρυξης (για παράδειγμα η υποχρέωση να διαθέτουν ήδη κάποιο παράρτημα ή αντιπρόσωπο στη συγκεκριμένη χώρα ή περιφέρεια, καθώς και ο καθορισμός υπερβολικά εξειδικευμένων τεχνικών κανόνων έτσι ώστε να ευνοείται ένας μόνον οικονομικός φορέας ή το να διαθέτει εμπειρία στη συγκεκριμένη περιφέρεια κ.λπ.).	25% του ποσού της σύμβασης (Δημοσιονομική διόρθωση ύψους 100% του ποσού της σύμβασης μπορεί να επιβληθεί στις πλέον σοβαρές παραβάσεις με τις οποίες επιδιώκεται εσκεμμένα ο αποκλεισμός ορισμένων υποψηφίων).

8	Ανεπαρκής ή συνεπαγόμενη διακρίσεις περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης	Η περιγραφή των εγγράφων της προκήρυξης ή η ίδια η προκήρυξη περιέχει διακρίσεις ή κρίνεται ανεπαρκής είτε από τους υποψηφίους που θέλουν να προσδιορίσουν το αντικείμενο της σύμβασης ή από την αναθετούσα αρχή που θέλει να αναθέσει τη σύμβαση).	25% του ποσού της σύμβασης. Το ποσό αυτό μπορεί να μειωθεί στο 10% ή στο 5% ανάλογα με τη βαρύτητα της παρατυπίας.
9	Διαπραγμάτευση κατά τη διαδικασία ανάθεσης	Η σύμβαση έχει συναφθεί με ανοικτή ή κλειστή διαδικασία αλλά η αναθετούσα αρχή διαπραγματεύτηκε με τους υποψηφίους κατά τη διαδικασία της ανάθεσης, με εξαίρεση τις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι συζητήσεις είχαν ως αποκλειστικό στόχο την διευκρίνιση ή την συμπλήρωση του περιεχομένου των προσφορών τους ή τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων αρχών.	25% του ποσού της σύμβασης. Το ποσό αυτό μπορεί να μειωθεί στο 10% ή στο 5% ανάλογα με τη βαρύτητα της παρατυπίας.
10	Μείωση του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης Σημείωση αριθ. 2	Η σύμβαση συνήφθη σύμφωνα με τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις αλλά στη συνέχεια επήλθε μείωση του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης χωρίς ανάλογη μείωση του ποσού αυτής. (Αυτή η διόρθωση εφαρμόζεται ακόμη και εάν το ποσό της μείωσης χρησιμοποιείται για την εκτέλεση άλλων έργων).	Ποσό που αντιπροσωπεύει τη μείωση του φυσικού αντικειμένου συν 25% του ποσού του τελικού φυσικού αντικειμένου
11	Μείωση του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης Σημείωση αριθ. 2	Η σύμβαση συνήφθη σύμφωνα με τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις αλλά στη συνέχεια επήλθε μείωση του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης με ανάλογη μείωση του ποσού αυτής. (Αυτή η διόρθωση εφαρμόζεται ακόμη και εάν το ποσό της μείωσης χρησιμοποιείται για την εκτέλεση παράτυπων συμπληρωματικών συμβάσεων).	25% του ποσού του τελικού φυσικού αντικειμένου

12	Λαθεμένη εφαρμογή ορισμένων βοηθητικών στοιχείων	<p>Η σύμβαση συνήφθη σύμφωνα με τις διατάξεις των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις , χωρίς ωστόσο να τηρούνται ορισμένα βοηθητικά στοιχεία όπως η δημοσίευση της ανάθεσης της σύμβασης.</p> <p>Σημείωση: Εάν η παρατυπία αυτού του είδους έχει απλώς τυπικό χαρακτήρα χωρίς ενδεχόμενη οικονομική επίπτωση, δεν εφαρμόζεται διόρθωση.</p>	2%, 5% ή 10% του ποσού της σύμβασης ανάλογα με τη βαρύτητα της παρατυπίας και / ή σε περιπτώσεις υποτροπής
----	---	---	---

2. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΥΠΟΚΕΙΝΤΑΙ Η ΥΠΟΚΕΙΝΤΑΙ ΕΝ ΜΕΡΕΙ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕ ΑΞΙΑ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΟΡΙΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΡΙΘΜΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι Β ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 92/50/ΕΟΚ, ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XVI Β ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 93/38/ΕΟΚ, ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II Β ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2004/18/ΕΚ ΚΑΙ ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XVII Β ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2004/17/ΕΚ

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων επιβεβαίωσε στη νομολογία του ότι οι κανόνες και οι αρχές της συνθήκης ΕΚ εφαρμόζονται και στις δημόσιες συμβάσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις.

Κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της συνθήκης της ΕΚ, οι αναθέτουσες αρχές των Κρατών Μελών υποχρεούνται να συμμορφώνονται προς τους κανόνες και τις αρχές που διατυπώνονται στη συνθήκη. Οι αρχές αυτές αφορούν κυρίως την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων (άρθρο 28 της συνθήκης ΕΚ), το δικαίωμα της σύστασης εταιρίας (άρθρο 43), το δικαίωμα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (άρθρο 49), τη μη διάκριση και την ισότητα μεταχείρισης, τη διαφάνεια, την αναλογικότητα και την αμοιβαία αναγνώριση. *(Ερμηνευτική ανακοίνωση της Επιτροπής αριθ. 2006/C 179/0, σχετικά με το κοινοτικό δίκαιο που εφαρμόζεται στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που δεν υπόκεινται ή υπόκεινται εν μέρει στις διατάξεις των κοινοτικών οδηγιών για τις συμβάσεις δημοσίων προμηθειών).*

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι αρχές της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας συνεπάγονται την υποχρέωση της διαφάνειας, η οποία, «συνίσταται στη διασφάλιση, υπέρ όλων των ενδεχομένων αναδόχων, προσήκοντος βαθμού δημοσιότητας που να καθιστά δυνατό το άνοιγμα της αγοράς υπηρεσιών στον ανταγωνισμό καθώς και τον έλεγχο του αμερόληπτου χαρακτήρα των διαδικασιών διαγωνισμού». *(Ερμηνευτική ανακοίνωση της Επιτροπής αριθ. 2006/C 179/0, σχετικά με το κοινοτικό δίκαιο που εφαρμόζεται στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που δεν υπόκεινται ή υπόκεινται εν μέρει στις διατάξεις των κοινοτικών οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις).*

Η μη τήρηση των ανωτέρω κανόνων και αρχών ενέχει κινδύνους για τα Κοινοτικά ταμεία. Δημοσιονομικές διορθώσεις πρέπει συνεπώς να εφαρμόζονται για τις παρατυπίες που διαπιστώνονται στις συμβάσεις που δεν υπόκεινται ή υπόκεινται εν μέρει στις Κοινοτικές οδηγίες. Τα ποσοστά που πρέπει να εφαρμόζονται ανάλογα με το είδος της παρατυπίας είναι τα ακόλουθα:

Αριθ ·	Παρατυπία:		Συνιστώμενη διόρθωση
21	Μη τήρηση προσήκοντος βαθμού δημοσιότητας και διαφάνειας (Σημείωση αριθ. 3)	Σύμβαση που συνήφθη χωρίς επαρκή κινητοποίηση του ανταγωνισμού, εξαιτίας της μη τήρηση της αρχής της διαφάνειας.	25% του ποσού της σύμβασης
22	Συμβάσεις που συνάφθηκαν χωρίς την επαρκή κινητοποίηση του ανταγωνισμού, απουσία ανωτέρας βίας απορρέουσας από απρόοπτα περιστατικά ή (για συμπληρωματικά έργα και υπηρεσίες) απουσία απρόβλεπτων περιστάσεων. Σημείωση αριθ. 2	Η κύρια σύμβαση συνήφθη κατόπιν επαρκούς κινητοποίησης του ανταγωνισμού, ακολούθησαν ωστόσο μία ή περισσότερες συμπληρωματικές συμβάσεις (τυποποιημένες γραπτώς ή μη) που συνάφθηκαν χωρίς επαρκή κινητοποίηση του ανταγωνισμού συγκεκριμένα παρόλο την έλλειψη ανωτέρας βίας απορρέουσας από απρόοπτα περιστατικά ή (για συμβάσεις έργων και υπηρεσιών) απουσία απρόβλεπτων περιστάσεων που να τις αιτιολογούν.	25% του ποσού της (των) σύμβασης (-ων) που συνήφθη (-καν) χωρίς επαρκή κινητοποίηση του ανταγωνισμού
23	Εφαρμογή παράνομων κριτηρίων επιλογής ή ανάθεσης σύμβασης	Εφαρμογή κριτηρίων παράνομων, αποτρεπτικών για ορισμένους υποψηφίους εξ αιτίας παράνομων περιορισμών που καθορίζονται στην διαδικασία υποβολής προσφορών (για παράδειγμα: η υποχρέωση να διαθέτει υποκατάστημα ή αντιπρόσωπο στη συγκεκριμένη χώρα ή περιφέρεια, καθώς και ο καθορισμός υπερβολικά εξειδικευμένων τεχνικών κανόνων έτσι ώστε να ευνοείται ένας	10 % του ποσού της σύμβασης. Το ποσό αυτό μπορεί να μειωθεί στο 5% ανάλογα με τη βαρύτητα της

		μόνον οικονομικός φορέας).	παρατυπίας.
24	Παραβίαση της αρχής της ισότητας στην μεταχείριση	Συμβάσεις που συνάφθηκαν σύμφωνα με τους κανόνες περί δημοσιότητας αλλά των οποίων η διαδικασία ανάθεσης παραβιάζει την αρχή της ισότητας μεταχείρισης μεταξύ οικονομικών φορέων, (για παράδειγμα όταν η αναθέτουσα αρχή έχει επιλέξει αυθαίρετα τους υποψηφίους με τους οποίους διαπραγματεύεται ή επιφυλάσσει ευνοϊκή μεταχείριση για έναν από τους υποψηφίους που εκλήθησαν να διαπραγματευθούν).	10 % του ποσού της σύμβασης Το ποσό αυτό μπορεί να μειωθεί στο 5% ανάλογα με τη βαρύτητα της παρατυπίας.

Σημείωση αριθ. 1 Το ποσόν της δημοσιονομικής διόρθωσης εκτιμάται αναλόγως προς το ποσό που δηλώθηκε στην Επιτροπή για τη σύμβαση στην οποία διαπιστώθηκε παρατυπία. Το ποσοστό της κατάλληλης κλίμακας εφαρμόζεται στο ποσό των δαπανών που δηλώθηκαν στην Επιτροπή για την εν λόγω σύμβαση. Πρακτικό παράδειγμα Το ποσό των δαπανών που δηλώθηκαν στην Επιτροπή για σύμβαση έργου που συνήφθη κατόπιν εφαρμογής παράνομων κριτηρίων ανέρχεται σε 10.000.000€. Το ποσοστό διόρθωσης που πρέπει να εφαρμόζεται ανέρχεται σε 25% σύμφωνα με την κλίμακα αριθ. 6. Το ποσό που πρέπει να αφαιρεθεί από τη δήλωση δαπανών προς την Επιτροπή ανέρχεται σε 2.500.000€. Κατά συνέπεια, η κοινοτική συγχρηματοδότηση μειώνεται ανάλογα προς το ποσοστό συγχρηματοδότησης του μέτρου σύμφωνα με το οποίο χρηματοδοτήθηκε η εν λόγω σύμβαση.

Σημείωση αριθ. 2. Κατά την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών για τον καθορισμό των δημοσιονομικών διορθώσεων λόγω μη συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία σχετικά με τις συμβάσεις δημοσίων προμηθειών μπορεί να τηρηθεί ένας περιορισμένος βαθμός ευκαμψίας για τις τροποποιήσεις της σύμβασης μετά την ανάθεσή της υπό την προϋπόθεση ότι (1) η αναθέτουσα αρχή δεν αλλοιώνει τη γενική οικονομική πτυχή της πρόσκλησης υποβολής προσφορών ή της συγγραφής υποχρεώσεων με την τροποποίηση ουσιώδους στοιχείου της σύμβασης που ανατέθηκε, (2) οι τροποποιήσεις, εάν είχαν συμπεριληφθεί στην πρόσκληση υποβολής προσφορών ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, δεν θα είχαν ουσιαστικό αντίκτυπο στις προσφορές που ελήφθησαν. Τα ουσιώδη στοιχεία της ανάθεσης της σύμβασης αφορούν κυρίως την αξία της σύμβασης, τη φύση των έργων, την προθεσμία εκτέλεσης, τους όρους πληρωμής, και τα χρησιμοποιούμενα υλικά. Είναι απαραίτητο να γίνεται πάντοτε ανάλυση κατά περίπτωση.

Σημείωση αριθ. 3) Η έννοια του "προσήκοντος βαθμού δημοσιότητας" πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με την ερμηνευτική ανακοίνωση της Επιτροπής αριθ. 2006/C 179/02, σχετικά με το Κοινοτικό δίκαιο που εφαρμόζεται στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που δεν υπόκεινται ή υπόκεινται εν μέρει στις διατάξεις των Κοινοτικών οδηγιών που αφορούν συμβάσεις δημοσίων προμηθειών, και συγκεκριμένα:

α) οι αρχές της ίσης μεταχείρισης και της μη διάκρισης συνεπάγονται την **υποχρέωση διαφάνειας** η οποία συνίσταται **στην εξασφάλιση, προς όφελος κάθε ενδεχόμενου υποψηφίου, προσήκοντος βαθμού δημοσιότητας ώστε να καθίσταται δυνατό το άνοιγμα της αγοράς στον ανταγωνισμό**. Η υποχρέωση διαφάνειας απαιτεί μια επιχείρηση που βρίσκεται σε άλλο Κράτος Μέλος να έχει πρόσβαση σε κατάλληλη πληροφόρηση σχετικά με τη σύμβαση πριν αυτή ανατεθεί, έτσι ώστε, εάν το επιθυμεί, να είναι σε θέση να εκφράσει το ενδιαφέρον της για την εν λόγω σύμβαση.

β) Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις λόγω ιδιαίτερων περιστάσεων, όπως είναι το πολύ περιορισμένο οικονομικό ενδιαφέρον, η σύναψη μιας συγκεκριμένης σύμβασης δεν θα παρουσίαζε ενδιαφέρον για τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε άλλα Κράτη Μέλη. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι συνέπειες για τις οικείες θεμελιώδεις ελευθερίες θα έπρεπε

συνεπώς να θεωρηθούν υπερβολικά τυχαίες και έμμεσες, έτσι ώστε να μην αιτιολογείται η εφαρμογή των κανόνων που απορρέουν από το πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο και δεν θα υπήρχε λόγος για δημοσιονομικές διορθώσεις. Είναι αρμοδιότητα της εκάστοτε αναθέτουσας αρχής να αποφασίσει εάν μια προτιθέμενη ανάθεση σύμβασης παρουσιάζει ή όχι ενδεχόμενο ενδιαφέρον για τους επιχειρηματίες που είναι εγκατεστημένοι σε άλλα Κράτη Μέλη. Κατά την άποψη της Επιτροπής, η απόφαση αυτή πρέπει να βασίζεται στην αξιολόγηση των περιστάσεων και των χαρακτηριστικών της εν λόγω σύμβασης, όπως το αντικείμενό της, η εκτιμώμενη αξία της, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τομέα (μέγεθος και δομή της αγοράς, εμπορικές πρακτικές κ.λπ.) και η γεωγραφική θέση του τόπου εκτέλεσής της.